

บทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง ความยุติธรรม ผู้แปล สถฤณี อาชวานันทกุล

นางวรรณมา พ่วงพร้อม

อีเมล: wan_wan_saloloux@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทวิจารณ์หนังสือเรื่อง ความยุติธรรม (Justice) นี้ เป็นผลงานเขียนของไมเคิล แซนเดล ซึ่งเป็นอาจารย์สอนการเมืองในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แปลโดยสถฤณี อาชวานันทกุล หนังสือได้กล่าวถึงหลักการในการตัดสินความยุติธรรมที่แยกออกตามหลักอรรถประโยชน์หลักประโยชน์นิยม สิทธิและหน้าที่ตามหลักการของอิมมานูเอล คานท์ และหลักอริสตรินิยมหลักเสรีนิยม ของอริสโตเติล พบว่า รูปแบบการนำเสนอสามารถสะท้อนถึงความยุติธรรมส่วนหนึ่งเกิดประโยชน์ทางการนำมาใช้ แต่เรื่องความคิดของบุคคลไม่สามารถนำมาตัดสินได้ เพราะลักษณะของการเมืองเป็นกระบวนการที่สามารถแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของระบบ สำหรับเนื้อหาที่มีความหลายหลาย และซับซ้อนอาจมีความยากสำหรับผู้ที่จะเข้ามาอ่านโดยไม่มีเป้าหมาย จึงมีความเหมาะสมกับกลุ่มนักกฎหมาย นักการเมือง และนักปรัชญา เพราะเนื้อหาเป็นเรื่องที่จะต้องใช้ความคิดที่สลับซับซ้อนต้องทำความเข้าใจ ผู้อ่านจึงต้องเป็นนักคิดอยู่ในตัวเมื่ออ่านแล้วจะได้นำข้อคิดที่ได้นำไปช่วยให้เกิดความยุติธรรมในสังคมต่อไปได้

คำสำคัญ: ความยุติธรรม ศีลธรรม มโนธรรม กฎหมาย

The Book Review of the title Justice

Wanna Puangprom

E-mail: wan_wan_saloloux@hotmail.com

บทคัดย่อ

The contents of the book Justice have used the principle to settle a fair split as follows: 1 by the main utility, utilitarianism. 2. The rights and obligations by Emmanuel Kant. 3 major liberal libertarian principles of Aristotle. The story seeks to provide readers with a fair answer. The complex issues debated whether to get answers about what happened to the society. The individuals are the reasons that led to universal moral principles. To Judge by the conscience, justice, freedom and the rule of law.

Chapter 1 to Chapter 10, the final chapter is the main conscience on human rights at the long-term benefits. Political make a good habits and create good citizens. But if there is a debate on religious or worldly interests. It is inconsistent with freedom. Hence, justice should be impartial of vision. Racing for some people take a good bad guy, good way take a all good, scramble it take no one good, this is what people should be used to create a society with high moral principles intact.

Keywords: justice, moral, conscience, law

1. บทนำ

หนังสือเรื่อง “ความยุติธรรม” เป็นหนังสือที่แปลโดย สฤณี อาชวานันทกุล จากเรื่อง Justice : What’s the right thing to do? เป็นผลงานเขียนของ ไมเคิล แซนเดล ซึ่งเป็นอาจารย์สอนปรัชญาการเมืองในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นหนังสือยุคปัจจุบันมีการกล่าวถึงบุคคลทางการเมืองซึ่งยังเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนี้ เช่น จอห์น เคนเนดี บารัก โอบามา หนังสือนี้เป็นประเภทปรัชญาสังคมการเมือง มีจำนวนหน้า 371 หน้า จัดทำโดยบริษัท โอเพนเวิร์ลด์ส์ พับลิชชิง เอ๊าส์ จำกัด พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก พ.ศ. 2554 และครั้งที่ 2 พ.ศ. 2557 เนื้อหาของหนังสือ Justice มีเนื้อหาที่ใช้หลักการในตัดสินความยุติธรรมแยกออกเป็น 1) ตามหลักอรรถประโยชน์หลักประโยชน์นิยม 2) สิทธิและหน้าที่หลักการ อิมมานูเอล ค้านท์ 3) หลักอริสโตเติลหลักเสรีนิยม อริสโตเติล ในแต่ละเรื่องก็มุ่งที่จะให้ผู้อ่านหาคำตอบด้วยความยุติธรรม จากปัญหาที่ซับซ้อนถกเถียงกันเพื่อหาคำตอบไม่ว่าจะเรื่องที่เกิดขึ้นทางสังคมหรือเฉพาะปัจเจกมีหลักการด้วยเหตุผลที่นำมาสู่หลักสากลทางศีลธรรมที่ ไมเคิล แซนเดล ยกมา มีประเด็นเพื่อการแก้ปัญหาทางสังคมที่ต่างกัน

2. สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

สาระสำคัญจากหนังสือเป็นการถ่ายทอดทางวิชาการ มีการรวมเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดในประวัติศาสตร์ สิ่งทีหนังสือเล่มนี้มุ่งเน้นคือด้านความคิด ได้นำหลักปรัชญาการเมืองในโลกตะวันตกเป็นตัวอย่างของปัญหาช่วยให้ออกเสียงด้วยเหตุผลในรูปแบบสาธารณะ แต่มีการถกกันในมิติทางศีลธรรมเป็นประเด็นหลักเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ในเนื้อหาได้อธิบายและแยกส่วนความคิดเรื่องความยุติธรรมไว้

2.1 สาระสำคัญส่วนที่ 1 จุดประสงค์หนังสือความยุติธรรม ซึ่งไมเคิล แซนเดล ได้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการของคนในสังคมจะร่วมสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นอย่างไรซึ่งการนำเสนองานในให้มองจากแนวความคิดเมื่อคุณภาพการตัดสินของบุคคลมีประสิทธิภาพย่อมจะส่งผลดีต่อสังคม การนำความคิดผ่านงานแปลเพื่อนำประเด็นของปัญหามาเทียบเคียงว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตก หรือในประวัติศาสตร์ ผู้อ่านควรใช้หลักการและเหตุผลใดในการตัดสินเพื่อหาความยุติธรรม

เนื้อหาว่าด้วยเรื่องหลักของมโนธรรมกับเรื่องผลประโยชน์ได้ยกเป็นกรณีเหตุการณ์ที่มุ่งไปที่การหาคำตอบจากตัวอย่างการค้ำกำไร การแต่งงานของคนเพศเดียวกัน การเกณฑ์ทหาร การโกงราคาในภาวะฉุกเฉิน โบนัสมหาศาลและผู้บริหารธนาคาร การเก็บภาษีคนรวยช่วยคนจน การอุ้มบุญ หรือ การโยนชาวคริสต์ให้สิงโตกินในสมัยกรีก เป็นต้น ซึ่งแม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในอดีตแต่ฐานความคิดของคนในปัจจุบันบางส่วนก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง และวนอยู่ในหลักการที่ตัดสินตามอารมณ์เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ผู้แปลต้องการให้นักต่างๆในสังคมไทยอ่านด้วย เนื้อหาของหนังสือแบ่งออกเป็น 10 บทด้วยกัน

2.2 สาระสำคัญส่วนที่ 2 จะเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นว่าในแต่ละเหตุการณ์ และใช้บทสนทนาเป็นเครื่องมือโดยนำเอาส่วนของเนื้อหาเป็นเหตุผลในเรื่องความยุติธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่ว่าตัดสินมิใช่เป็นแนวคิดของคนใดคนหนึ่งแต่เป็นแนวคิดที่ได้คัดกรองจากนักศึกษาจำนวนนับพันซึ่ง

ถือว่านักศึกษเหล่านั้นเป็นบุคคลชั้นปัญญาชนสามารถวิเคราะห์ความถูกผิดด้วยหลักมโนธรรม หนังสือนี้จึงเป็นลักษณะการถอดเนื้อหากจากห้องเรียน ทำให้เนื้อหาการเขียนก็เป็นลักษณะการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านได้คิด บางประเด็นก็มีคำตอบที่ชัดเจน บางประเด็นก็ชวนให้ผู้อ่านขบคิดหรือตัดสินใจเอง ซึ่งเน้นเรื่องความยุติธรรม จากหลักศีลธรรมและจริยธรรมที่เป็นปัญหาสาธารณะที่ร่วมสมัย มีการนำเอาปรัชญาการเมืองของสำนักคิดในอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น แนวคิดของ อริสโตเติล (Aristotle) พ.ศ.159-221, มิล (John Stuart Mill) พ.ศ. 2349-2416 แบบธัม (Jeremy Bentham 2291-2375) อิมมานูเอล คานท์ (2267-2347) จอห์น รอลส์ (2464-2545) และบุคคลอื่น

บทที่ 1 คือ การทำสิ่งที่ถูกต้อง

ว่าด้วยเรื่องมโนธรรมที่ประกอบด้วยหลักสวัสดิการ หลักเสรีภาพ และหลักคุณธรรมที่จะนำมาซึ่งการสร้างประโยชน์มีนักปรัชญาคือกลุ่มของสัมบูรณ์นิยมที่ใช้เกณฑ์ในการตัดสินว่าธรรมชาติของมนุษย์โดยเริ่มด้วยการยกตัวอย่าง เรื่องการค้ากำไรเกินควรของพ่อค้าแม่ค้าที่โกงราคาภายหลังจากเกิดอุบัติเหตุทางธรรมชาติผู้คนต่างเดือดร้อนและจำเป็นต้องสืบค้าอุปโภคบริโภค ผู้ค้าฉวยโอกาสจากความเดือดร้อนความทุกข์ยากของคนอื่น ความโลภทำให้คนเราแสวงหาผลประโยชน์จากผู้ตกทุกข์ ได้มีการฟ้องร้องและเป็นข้อแย้งกันว่าสินค้านั้นราคาที่เป็นธรรมควรมี การโกงราคาซึ่งก็เป็นข้ออ้างด้วยเหตุผลว่าช่วยให้ผู้ซื้อประหยัดขึ้นแต่ก็มีผู้ปฏิเสธแนวคิดที่ว่า “ไร้ซึ่งมโนธรรม” เป็นวิวาทะการค้ากำไรเกินควร ประเด็นที่ (1) หลังจากเหตุการณ์ของอุบัติเหตุจากพายุก่อให้เกิดคำถาม ว่าด้วยศีลธรรม ว่ามันผิดกฎหมายหรือไม่ หากผิดกฎหมายรัฐควรทำอย่างไร หรือควรจัดระเบียบสังคมอย่างไร เหล่านี้เป็นคำถามที่คาบเกี่ยวกับความยุติธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของคำว่า “สวัสดิการ” “เสรีภาพ” และ “คุณธรรม” ซึ่ง ไมเคิล ได้อธิบายทั้งสามความหมายนี้ผ่านตัวอย่างต่างๆ กับแนวคิดของสำนักคิดกลุ่มผู้ปกป้องกฎหมายห้ามค้ากำไรเกินควร เพราะผู้ซื้ออยู่ภายใต้แรงกดดันปราศจากอิสรภาพที่จำเป็นต้องซื้อปัจจัยพื้นฐานเช่นที่พักที่ปลอดภัยแต่ราคาสูงมากซึ่งกฎหมายต้องพิจารณาด้านสวัสดิการ และเสรีภาพ เขาอธิบายถึงความโลภคือความชั่วร้ายเป็นกิเลสที่แย่งที่สุดเพราะทำให้คนหลงลืมความทุกข์ของผู้อื่นความโลภเป็นมากกว่าความชั่วส่วนตัวเพราะไปขัดแย้งกับคุณธรรมของพลเมือง

ประเด็นที่ (2) ในตัวอย่างนี้กล่าวว่าคุณควรห้ามค้ากำไรเกินควรหรือไม่ แม้จำกัดความโลภไม่ได้ แต่อย่างน้อยก็ยังยับยั้งความโลภที่ไร้ยางอายเป็นการส่งสัญญาณว่าสังคมไม่ยอมรับ สังคมต้องตอกย้ำคุณธรรมของพลเมืองที่เราควรเสียสละร่วมกันเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ในข้อที่ถกเถียงกันยังมีการกล่าวถึงคุณธรรมมิใช่ข้อยืนยันเสมอไปแต่ว่าต้องมาก่อนเพราะชุมชนที่ถูกปีศาจการค้ากำไรเกินควรจะสามารถดึงดูดให้กองทัพให้มาช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเร็วขึ้น แล้วค่อยซ่อมโครงสร้างสังคมที่หลังการถกเถียงเรื่องคุณธรรมเป็นเรื่องของคุณพิณจมากกว่าเรื่องสวัสดิการและเสรีภาพ ช่วงหนึ่งมีการกล่าวอ้างถึง อริสโตเติล สอนว่าความยุติธรรมคือการมอบสิ่งที่ผู้คนสมควรได้รับพยายามชี้ให้เห็นว่าสำหรับอริสโตเติลแล้วกฎหมายเป็นกลางไม่ได้และในประเด็นเกี่ยวกับชีวิตที่ดี แต่ในแนวคิดของปรัชญาการเมืองสมัยใหม่นั้นจะตั้งต้นจากเสรีภาพแต่ในแนวคิดของปรัชญาร่วมสมัยมองว่า

คุณธรรมข้อใดควรค่าแก่เกียรติและรางวัลวิถีแบบใหม่ที่สังคมควรสนับสนุน และเน้นการเทใจให้กับความรุ่งเรืองและเสรีภาพ ซึ่งก็ไม่อาจสลัดความยุติธรรมในดุลพินิจการตัดสิน

บทที่ 2 หลักความสุขสูงสุด อรรถประโยชน์นิยม

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการละเมิดบุคคลเพื่อประโยชน์ของมหาชนไม่ว่าจะจำเป็นหรือไม่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือไม่บทนี้เริ่มต้นด้วยเรื่องราวของกะลาสีชาวอังกฤษสี่คนที่เรือล่มกลางทะเลหนีตายมาในเรือชูชีพ เมื่อเวลาผ่านไปทำให้พวกเขาไม่มีอะไรกินกระทั่งวันที่ 20 ปาร์กเกอร์ได้รับประทานเรือผู้เปี่ยมด้วยความทะเยอทะยานของวัยจึงไม่ฟังใคร ต้มน้ำทะเลจนไม่สบายในที่สุด เมื่อไม่มีอะไรเหลือกินของกะลาสีเรือทั้งสามตัดสินใจฆ่าเด็กมารับใช้เพื่อนำเป็นอาหาร เมื่อทั้งสามกลับมากลายเป็นจำเลยและอ้างว่าทำไปเพราะจำเป็น ตัวอย่างนี้ ไมเคิล ได้สมมติให้ผู้อ่านเป็นผู้พิพากษาว่าจะตัดสินใจอย่างไร และหากข้อถกเถียงของจำเลยบอกว่ามีความจำเป็นต้องฆ่าคนหนึ่งคนเพื่อช่วยชีวิตอีกสามคน การกระทำที่ถูกต้อง

ประเด็นที่ (1) ไมเคิลได้ตั้งคำถามว่าการฆ่าเด็กมารับใช้สร้างประโยชน์สูงกว่าต้นทุนจริง ๆ หรือไม่ และประการที่สอง ไมเคิล ถามว่า ต่อให้มีประโยชน์มากความจริงแล้วมนุษย์เราไม่ได้รู้สึกผิดเลยหรือที่ฆ่าเด็กที่ไม่มีทางสู้ เขาถามก็เป็นการชั่งน้ำหนักระหว่างโทษและประโยชน์ อะไรคือสิ่งที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อกัน ศีลธรรมเป็นเรื่องของการนับชีวิตและชั่งน้ำหนักระหว่างโทษและประโยชน์ตรงนี้เองที่หนังสือนี้พยายามชี้ให้เห็นถึงการตัดสินใจของมนุษย์และจะเห็นลัทธิสัมบูรณ์ได้อย่างไรมนุษย์จะใช้สิทธิไหน ซึ่งไมเคิล ก็ได้อธิบายความหมายเรื่องอรรถประโยชน์ของ เจเรมี เบทแธม เป็นแนวทางในการตัดสิน

ประเด็นที่ (2) ไมเคิล ได้อธิบายถึงแนวคิดของ เบนแธม ว่าลัทธิอรรถประโยชน์ (utilitarianism) เป็นลัทธิที่นำหลักการของศีลธรรมสร้างความสุขให้มากที่สุด ความสุขเป็นความสมดุลสุทธระหว่างความเพลิดเพลินกับความเจ็บปวด เบนแธม มองว่าการกระทำที่ถูกต้องคือการกระทำที่สร้างอรรถประโยชน์สูงสุด เขาอธิบายถึง “อรรถประโยชน์” หมายถึงอะไรก็ตามที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินหรือความสุข และอะไรก็ตามที่ป้องกันความเจ็บปวดหรือความทุกข์ นั่นคือหลักการของเขา ซึ่งไม่ใช่หลักการสำหรับปัจเจกเท่านั้นแต่เป็นหลักการที่ นิติบัญญัติควรมีเพื่อการออกกฎหมาย

ประเด็นที่ (3) อ้างเหตุผลทางศีลธรรมทุกเหตุผลต้องคิดเรื่องความสุขสูงสุดนี้คือลักษณะสร้างความเพลิดเพลินให้มากที่สุดและสร้างความเจ็บปวดให้น้อยที่สุด โดยมีกรยกตัวอย่างที่ ไมเคิล ได้นำมาให้นักศึกษาได้มาคิดกันเช่นเรื่อง “โยนชาวคริสต์ให้สิงโตกิน” ซึ่งให้นักศึกษานำเหตุผลว่าการทรมานชอบธรรมหรือไม่ เพราะผู้คนเป็นจำนวนมากต่างเพลิดเพลินแต่ความทุกข์ทรมานของบุคคลจะทิ้งไปไม่ได้หรือกรณีการทรมานลูกสาวเพื่อให้พ่อยอมรับจากการกระทำผิดที่เลวร้าย ซึ่งถือเป็นการทรมานที่บังคับเป็นผลดีอย่างไรและยังเป็นการทรมานลูกสาวที่สมควรหรือไม่ที่ลูกสาวต้องมาได้รับความเจ็บปวดด้วย

ประเด็นที่ (4) เป็นการนำแนวคิดของ จอห์น สจ๊วตมิลล์ ซึ่ง ไมเคิล ได้นำหลักการในหนังสือว่าด้วยเรื่องอิสรภาพที่กล่าวถึงการกระทำของมนุษย์ว่าจะทำอะไรก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่ทำร้าย “ความเป็นอิสระของปัจเจกก็เป็นสิทธิสัมบูรณ์ทุกคนมีสิทธิเหนือตัวเอง เหนือร่างกายและจิตใจตนเองมีอธิปไตยเหนือ

ตนเอง” สิ่งนี้กำลังตั้งอิสรภาพประโยชน์คือความสุขที่เป็นนามธรรมที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอรรถประโยชน์ แต่จะเป็นอรรถประโยชน์ของทุกคนในระยะยาวการเคารพในอิสรภาพส่วนบุคคลที่จะนำไปสู่ความสุขสูงสุด แต่การที่ยอมเสียส่วนมากมาปิดปากคนเห็นต่างอาจเป็นการสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดในวันนี้ แต่จะทำให้สังคมแย่ลง สุขน้อยกว่าเดิม ในระยะยาวดังนั้น สังคมที่ถูกบังคับตามธรรมเนียมเป็นการสูญเสียที่ทำตามอย่างโง่เขลาแต่เป็นเส้นทางที่เขาพอใจที่ไม่ตกในอันตราย มิลล์ ไม่ได้มองเพียงว่าทำอะไร แต่มองว่าเป็นคนอย่างไร นี่คือสิ่งที่ ไมเคิล นำความคิดของ มิลล์ มาอธิบายเพื่อมาเชิดชูเรื่องอิสรภาพของมนุษย์ แต่มนุษย์กลับไปลดทอนคุณค่าตัวเองด้วยมาตรฐานเดียวคือการทำอรรถประโยชน์ระยะสั้น

ประเด็นที่ (5) ที่กล่าวเรื่องรสนิยมโดยได้มีการจำแนกระหว่างความเพลิดเพลินชั้นสูงและความเพลิดเพลินชั้นต่ำ ซึ่งมีตัวอย่างเรื่องการเมืองชาวคริสต์ให้สิงโตกิน เกมส้อมหมีผู้หมาหรือความเพลิดเพลินที่เกิดจากการดูสุนัขกัดกัน ตามความหมายความสุขทั่วไปหมายถึงความเพลิดเพลินที่เป็นภาวะที่ไร้ความเจ็บปวดแต่จากตัวอย่าง มิลล์ เห็นว่าความเพลิดเพลินที่อยู่บนความเจ็บปวด แต่มีความเพลิดเพลินบางอย่างเป็นสิ่งน่าปรารถนาและมีคุณค่าสูง เราจะรู้ได้อย่างไรว่าชนิดไหนมีคุณภาพดีกว่า มิลล์ กล่าวว่าคนจำนวนมากชอบความเพลิดเพลินชั้นต่ำมากกว่าความเพลิดเพลินชั้นสูงและ ไมเคิล ได้ทดลองนำกิจกรรมและสังเกตเห็นว่าแม้แต่คนที่ดีที่สุดยังจะลดความเพลิดเพลินชั้นสูงเพื่อความสะดวกเพลิดเพลินชั้นต่ำ ความจริงการอธิบายนั้นจะชี้ให้เห็นว่า “การเป็นมนุษย์ที่ไร้ความพอใจดีกว่าการเป็นหมูที่พอใจ” เป็นการมองเรื่องศักดิ์ศรีของมนุษย์และอุปนิสัยซึ่งเป็นอิสระจากอรรถประโยชน์ในบทนี้ได้ชี้ชัดในแนวความคิดเรื่องอรรถประโยชน์ของ เบนแธม ว่า มีความเสมอต้นเสมอปลาย แต่ชี้แนวคิดของ มิลล์ จะเป็นผู้ที่มีแนวคิดเปี่ยมด้วยมนุษยธรรม

บทที่ 3 เราเป็นเจ้าของตัวเองหรือเปล่า

ลัทธิอิสรนิยมในบทนี้เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงความถูกต้องในเรื่องสิทธิในตนเอง คนที่ร่ำรวยมีความจำเป็นหรือไม่ที่ต้องบริจาคทรัพย์สินให้แก่คนยากจนจะนำส่วนนี้ไปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งมีการตั้งคำถามว่าหากมีการเก็บภาษีจากคนรวยที่สูงจะเป็นการบั่นทอนการทำงานหรือไม่ หรือการเก็บภาษีจากคนรวยเพื่อไปช่วยคนจนนั้นเป็นการไม่ยุติธรรมหรือเปล่าเพราะเป็นการไปละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน มีคนจำนวนมากไม่เห็นด้วย จะเอาเงินหนึ่งล้านเหรียญของคนรวยเพื่อแจกให้คนจำนวน 100 คน ดูว่าความสุขจำนวนคนเพิ่มขึ้น เป็นอรรถประโยชน์ที่ มิลล์ เองมองว่าไปลดรอน สิทธิส่วนบุคคล

ประเด็นที่ (1) กล่าวถึงรัฐขั้นต่ำที่ ไมเคิล นำมาอธิบายโดยได้ชี้ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีอิสรนิยมกับรัฐสมัยใหม่คือรัฐสมัยใหม่จะเป็นลักษณะการบังคับใช้ตามสัญญา ส่วนการพิทักษ์ทรัพย์สินส่วนบุคคลจากโจรกรรมและรักษาสันติภาพที่ยังสอดคล้องกับทฤษฎีอิสรนิยม ดังตัวอย่างที่ ไมเคิล ได้ยกมา เช่น การสวมหมวกกันน็อก รัดเข็มขัด เข็มขัด และ เลสเบี้ยน การค้าประเวณี จากตัวอย่างเขาพยายามให้นักศึกษามองในกฎเกณฑ์ที่ควรใช้หลักการในสังคม แม้หลักทางสังคมสนับสนุนเรื่องเสรีภาพ แต่การให้เหตุผลนี้นำไปสู่แกนกลางทางศีลธรรมของสำนักทฤษฎีอิสรนิยมที่เน้นความเป็นเจ้าของตัวเองนั้นหมายถึงถ้าคนอื่นสั่ง

ประเด็นที่ (2) การที่เราทำได้เป็นเจ้าของตนเอง เช่นการถูกเรียกเก็บภาษี แสดงว่ารัฐเป็นเจ้าของ แต่ ไมเคิล ให้ออนไปพิจารณาเรื่องรกรางเบรคแตก ความล้มเหลวที่เกิดขึ้นว่า ชีวิตเขาเป็นของเขา ถ้าเขาโดดไปเองนั่นหมายถึงว่านั่นมันชีวิตของเขา ใครจะฉวยเอาไปใช้ไม่ได้หรือเดี๋ยวก่อนใช้บนเรือผู้โชคร้ายถ้าหากเขาสละเพื่อช่วยกะลาสีเรือผู้วิโยคด้วยตัวเองก็เป็นสิทธิ แต่ใครก็ไม่มีสิทธิทำลายหรือเอาชีวิตที่ตนเองมีได้เป็นเจ้าของ ถือเป็นการละเมิดผู้อื่น

บทที่ 4 ลูกจ้าง/ตลาดและศีลธรรม

บทนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความเหลื่อมล้ำของความรวยกับสิทธิการเกณฑ์ทหารกับการจ้างคนเป็นทหาร เนื่องจากได้มีการเสาะหาตัวแทนและมีการโฆษณาค่าตัวสูงเพื่อหาบุคคลมาทำหน้าที่แทนในการเป็นทหารเกณฑ์โดยผู้ร่ำรวยจ้างผู้อาสาทำหน้าที่แทนด้วยค่าจ้างที่สูงหรือที่เรียกว่า “สงครามของคนรวย สนามรบของคนจน” และยังไม่เลิกในการจ้างตัวแทนโดยคนมีเงินที่ไม่ต้องเป็นทหารก็ยังคงเกิดขึ้น ไมเคิล ได้กล่าวว่าอาสาสมัครในการไปรบนั้นต้องมีค่าจ้างส่วนอาสาสมัครการช่วยเหลือทั่วไปไม่มีค่าจ้างตอบแทนดูแลการเกณฑ์ทหารลักษณะนี้ก็ไม่ต่างอะไรกับทาสซึ่งอาจถูกฆ่าตายในสนามรบก็ได้ แม้จะกล่าวว่าการเป็นทหารคือหน้าที่ของพลเมืองแต่การจ้างดูเป็นการสร้างภาพของสังคมทำให้เกิดความแตกต่างโดยนำปัจจัยมาซื้อขาย และดูเหมือนพลเมืองจะขาดเสรีภาพ

ประเด็นที่ (1) กรณีการจ้างอัมมบุญที่มีการถกเถียงเรื่องของหญิงที่ยินดีอัมมท่งจนครบกำหนดคลอดให้กับผู้อื่นในหนังสือได้นำเรื่องที่เกิดขึ้นในเมืองเทนาฟลาย รัฐนิวเจอร์ซีย์ ได้มีการว่าจ้างการตั้งครรภ์ด้วยเงินจำนวนที่สูงเพื่อให้คุ้มกับระยะเวลาเก้าเดือนของหญิงนั้นแต่เมื่อครบกำหนดแล้วผู้รับทำหน้าที่ตั้งครรภ์ได้หนีออกจากเมืองด้วยความผูกพันปรารถนาจะเลี้ยงดูทารกที่ตนเองเป็นผู้ตั้งครรภ์ จึงเกิดกรณีฟ้องร้องขึ้นมีข้อที่ต้องทำให้ถกเถียงกันถึงกรณีทางด้านความเป็นแม่ และข้อที่ถกเถียงเรื่องธุรกิจข้อตกลงซึ่งการตัดสินใจที่ผู้พิพากษาใช้ตัดสินนั้น “เขาตัดสินว่าด้วยสัญญาผลบังคับใช้โดยอ้างถึงความศักดิ์สิทธิ์ของสัญญาข้อตกลงมารดาโดยกำเนิดไม่มีสิทธิละเมิดสัญญาเพียงเพราะเธอเปลี่ยนใจ

ประเด็นที่ (2) ผู้พิพากษาของฝ่ายอัมมบุญก็ให้เหตุผลว่าเป็นสัญญาที่สมัครใจจริงหรือไม่เขาเขียนคำตัดสินว่า “เราไม่คิดว่าคู่ครองที่เป็นหมั้นจะมีฐานะยากจนจะหาคนอัมมบุญจากครอบครัวที่มีฐานะดีกว่าได้” ดังนั้นเหตุผลหนึ่งบอกว่าสัญญามีจุดต่างพรัอยเพราะในสังคมมีบางสิ่งที่เงินซื้อไม่ได้ การอัมมบุญเป็นการซื้อขายทารกถ้ายังไม่มี การส่งมอบทารกและเงิน ก็ไม่ถือว่าเป็นการครบถ้วนในสัญญาทั้งสองกรณีนี้ ไมเคิล ได้ทิ้งท้ายคำถามว่า การตัดสินใจของเราในทฤษฎีความยุติธรรม มีอิสระเพียงใดเพราะทฤษฎีนี้สะท้อนอิสรภาพในการเลือก

ประเด็นที่ (3) ข้อโต้แย้งว่าบางสิ่งซื้อขายไม่ได้ เช่น ทารก และความเจริญพันธ์ของผู้หญิง มีคำถามว่าทำไมการซื้อขายนี้ผิดมีคำตอบคือการซื้อขายนี้ปลดคุณค่าของคนทั้งสอง แต่ถ้าในกรณีของสินค้า เช่นการซื้อขายรถยนต์ก็เป็นการประเมินด้วยการใช้ประโยชน์การหวังกำไร ผิดมากถ้าหากมองมนุษย์เป็นสินค้ามนุษย์เป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การเคารพ ทั้งสองสิ่งจึงประเมินที่ต่างกัน มิใช่ประเมินความเป็นมนุษย์ว่าต่ำต้อยเหมือนสินค้าโภคภัณฑ์ มีวิธีการที่จะโต้แย้งในเมื่อมนุษย์มีเรื่องของความมีศักยภาพที่จะมีเสรีภาพมนุษย์จึงไม่ควรถูกใช้ราวกับเป็นสิ่งของ มนุษย์ควรปฏิบัติด้วยเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

บทที่ 5 สิ่งสำคัญเจตนา อิมมานูเอล คานท์

ประเด็นที่ (1) เป็นการถกเถียงระหว่างแนวคิดอรรถประโยชน์นิยมกับสิทธิและหน้าที่ ซึ่งคานท์พูดถึงมนุษย์ต้องไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างสวัสดิการของตนและคนอื่น หน้าที่และสิทธิเป็นแนวคิดที่คานท์ มองว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลควรแก่เกียรติและการเคารพในความเป็นมนุษย์ และศีลธรรมเป็นเรื่องของความเคารพในมนุษย์ไม่ใช่เรื่องความสุขสูงสุด จุดที่เน้นเรื่องศักดิ์ศรีคือเสรีภาพซึ่ง ไม่เคิล ได้ นิยามความยุติธรรมเป็นสามส่วนคือ 1) อะไรสร้างสวัสดิการสูงสุดหรือความสุขร่วมของสังคมสูงสุด 2) การเชื่อมโยงความยุติธรรมเข้ากับเสรีภาพ ซึ่งนักอิสระนิยมเป็นตัวอย่างของวิธีนี้ การดูแลตลาดไม่ยุติธรรมเพราะการไปละเมิดเสรีภาพของปัจเจก และ 3) ความยุติธรรมคือการมอบสิ่งที่คู่ควรทางศีลธรรม คานท์ ไม่เห็นด้วยกับวิธีแรกและวิธีที่สามเพราะเป็นการไม่เคารพในเสรีภาพมนุษย์

ประเด็นที่ (2) เรื่องเสรีภาพ ซึ่งพฤติกรรมจะต้องไม่ใช่สิ่งที่ปลุกฝังทางสังคม เสรีภาพที่แท้จริงคือ อัตตาคณัติ (การกระทำที่เป็นอิสระ-autonomously) การกระทำที่ได้ตั้งให้กับตนเองไว้ไม่ใช่กฎธรรมชาติหรือธรรมเนียมของสังคมซึ่งได้มีการยกตัวอย่างเรื่องลูกบิลเลียดที่กำลังตกลงพื้น ในขณะที่ลอยอยู่นั้นไม่ใช่เสรีภาพที่แท้จริง เป็นรอยต่อที่เชื่อมโยงไม่มีเสรีภาพขาดความเป็นอิสระ นี่ถือว่าไม่ใช่ความรับผิดชอบทางศีลธรรม นี่คือนี่ที่เราไม่สามารถเลือกได้ตลอดเวลาเพราะว่าบางครั้งเราทำได้บางครั้งทำไม่ได้ ต่างไม่ได้ทำตัวเป็นอิสระแต่ถูกกำกับด้วยแรงโน้มถ่วงจุดนี้เองที่ คานท์ มองความเชื่อมโยงระหว่างเสรีภาพกับความคิดเรื่องศีลธรรม(ความอิหลักอิเหลือ) ส่วนเรื่องของอัญญาณัติก็เป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นที่มนุษย์จะนำมาใช้เพื่อสวัสดิการตนหรือผู้อื่นไม่ได้

ประเด็นที่ (3) ตามที่ คานท์ กล่าวถึงเจตนาเป็นสิ่งสำคัญ การทำดีก็เพราะมันดีในตัวไม่มีเจตนาแอบแฝงสิ่งทีนอกเหนือหน้าที่เช่นผลประโยชน์สิ่งนี้ คานท์ ถือเป็นสิ่งไร้คุณค่าทางศีลธรรมการอยากมีชีวิตอยู่แต่ไม่รู้หน้าที่ ไม่ใช่แต่เพียงคนที่รันทดในชีวิตและมีเหตุผลในการรักษาชีวิต แต่ความปรารถนาอยากมีชีวิตโดยไม่บั่นทอนคุณค่าทางศีลธรรมเป็นความดีของการรักษาชีวิตตนเอง การทำดีเป็นสิ่งถูกต้องแม้การกระทำนั้นไม่ยกทำแต่ด้วยตระหนักในหน้าที่นี้ คานท์ ถือเป็นการสร้างคุณค่าทางศีลธรรมจากเจตนาโดยการมอบคุณค่าทางศีลธรรมในการกระทำเท่านั้น ส่วนคู่ที่ สอง ความมีอิสระต้องสามารถกำหนดด้วยเจตนาอย่างอิสระแต่ถ้ามนุษย์ไม่ได้เลือกความปรารถนาตั้งแต่ต้นก็ไม่ใช่ว่าตนเองมีอิสระ(พิจารณาจากลูกบิลเลียด) ส่วนคำสั่งเด็ดขาดนั้นเป็นการกระทำอย่างไม่มีเงื่อนไขไม่ต้องอ้างอิงหรืออาศัยจุดหมายอื่นใด สิ่งนี้ถือเป็นกฎสากล

ประเด็นที่ (4) การที่ คานท์ ยอมรับว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลเรามีได้อยู่ในโลกแห่งความคิดเพียงอย่างเดียวถ้าหากเราเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผล ไม่ถูกกำหนดด้วยกฎและความจำเป็นของธรรมชาติ การกระทำของเราจะสอดคล้องกับความเป็นอิสระของเจตจำนงแต่เพราะว่าเราอยู่ในโลกสองใบพร้อมกัน โลกแห่งความจำเป็นและโลกแห่งอิสรภาพก็เป็นไปได้ที่จะมีช่องว่างระหว่างสิ่งที่เราทำกับสิ่งที่เราควรทำ ระหว่างสิ่งที่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ควรเป็น

บทที่ 6 ข้อเสนอสนับสนุนความเท่าเทียม/ จอห์น รอลส์

ประเด็นที่ (1) พันธะสัญญา ความยินยอมกับความไม่ยินยอมว่าจำเป็นอย่างไรต่อความยุติธรรม หรือสังคมควรมีความเท่าเทียมมากกว่านี้อย่างไร เรื่องตัดสินที่ จอห์น รอลส์ ใช้เกณฑ์ที่จะนำมาตัดสินกันได้จนถึงหลักการคิดใช้พรสวรรค์มาเป็นเครื่องมือซึ่งควรยอมรับได้หรือไม่ และการเป็นคนกลุ่มน้อยยังเรียกร้องสิทธิเสรีภาพเพื่อประโยชน์ทางสังคมเศรษฐกิจ การนำความสามารถของคนในที่มอลเลย์บอล ของ ไมเคิล จอร์แดนกับลูกทีมควรมีความเท่ากันหรือไม่ หรือจุดตั้งต้นในการรับสวัสดิการของ บิล เกตส์ กับคนจน ซึ่งเราต้องพิจารณาการตัดสินอะไรถ้าใช้เรื่องอรรถประโยชน์ตามที่ เบนแธม ใช้ นั่นเป็นหลักความยุติธรรมได้ไหม

ประเด็นที่ (2) ความขัดแย้งความไร้เหตุผลทางด้านศีลธรรมมีหรือไม่ ถ้าใช้วิธีใครใคร่ได้ศักยภาพ คนจนย่อมมีไม่เท่ากับความมั่งมีของ บิล เกตส์ แต่ถ้าพูดถึงการลงแรง การทำงานหนักเพื่อการพัฒนา พรสวรรค์ บิล เกตส์ต้องทำงานหนักเท่าไร การฝึกซ้อมที่ จอร์แดน ต้องฝึกอย่างหนักกับการมองหาทักษะจนซ้ำของซึ่งรางวัลที่ควรได้รับก็เหมาะสม ส่วนผู้มิได้ฝึกซ้อมแล้วได้รางวัลเท่ากันจะยุติธรรมหรือไม่สิ่งนี้ได้ยกขึ้นมาว่าควรด้วยหลักใด

ผลคำตอบแทนในอาชีพต่างๆ ที่ รอลส์ ยกมาไม่ว่าจะรายได้ของประธานศาลฎีกา กับนักผลิตรายการโทรทัศน์ เขาพูดถึงการให้คำตอบแทนที่ขึ้นอยู่กับสังคมไปให้ค่า เพราะสังคมก้าวหน้า กับสังคมล่าสัตว์ การให้คำตอบแทนจึงมีความต่างกัน ความเหลือเฟือของสังคมไปให้ค่าเป็นเงินอาจทำให้เกิดการหลงตนเองคนส่วนใหญ่คิดว่าความสำเร็จอยู่ที่ใครดีใครได้ ซึ่งในทฤษฎีความยุติธรรมของ รอลส์ อยู่ที่ “สิ่งที่เป็นอยู่ไม่ได้กำหนดสิ่งที่ควรเป็น” การยอมรับก็เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งรอลส์ ได้เสนอว่าสังคมควรมีความเท่าเทียมให้มากกว่านี้

บทที่ 7 ถกเถียงเรื่องระบบโควตา

ประเด็นที่สำคัญกล่าวถึงความเสมอภาคของมนุษย์โดยนำเรื่องของความต่างของสีผิวสืบเนื่องจากมีความขัดแย้งเรื่องสีผิว เพราะการที่ทางสถาบันการศึกษาที่เริ่มให้โควตาแก่ชนกลุ่มน้อยเหตุผลที่มหาวิทยาลัยต้องใช้วิธีการนี้เพื่อความหลากหลายซึ่งระบบนี้ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั่วไปที่มีคะแนนสูงแต่กลับไม่ได้สิทธิในการเรียนหนังสือ จึงมีคำถามว่า มันยุติธรรมหรือไม่ที่จะใช้สีผิวหรือชาติพันธุ์เป็นเกณฑ์ในการรับนักศึกษา การให้โควตาที่จำกัดเพียง 15 เปอร์เซ็นต์ที่นักศึกษาในกลุ่มน้อยได้โอกาสนี้ ส่วนผู้ที่มาพักในอพาร์ทเมนต์กับกำหนดไว้ สูงจึงมีการฟ้องร้องเรื่องการเลือกปฏิบัติซึ่งมีคำถามว่าการใช้ระบบโควตานั้นมหาวิทยาลัยมีเป้าประสงค์อะไร ถ้าเพื่อรับใช้งานวิชาการก็ไม่นำมีระบบโควตา แต่เพื่อการรับใช้สังคมทางมหาวิทยาลัยก็อาจเปิดรับระบบโควตาที่สูงเพื่อสร้างความสมดุล มีการวิจารณ์กันมากถึงเป้าหมายของมหาวิทยาลัยว่าการรับใช้สังคมจะต้องปลูกฝังอุปนิสัยที่ดี เพราะว่าสังคมนั้น “การเมืองที่ดี” ต้องสนับสนุนความดีก่อนถ้าไม่เช่นนั้นการเมืองก็เสื่อมทรามลงเหลือเพียงการเป็นพันธมิตรร่วมกันเท่านั้นและให้กฎหมายเป็นเพียงข้อตกลงรับประกันการละเมิดกันและกัน

บทที่ 8 ใครคู่ควรกับอะไร/อริสโตเติล

ประเด็นที่ (1) ในบทนี้เป็นเรื่องเหตุผลความยุติธรรมที่เป็นแก่นในทางปรัชญาการเมือง อริสโตเติลได้กล่าวไว้มี 2 ประการ ความยุติธรรมเป็นเรื่องเป้าประสงค์(teleological) และความยุติธรรมเป็นเรื่องของเกียรติซึ่ง อริสโตเติล จะเน้นการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมความยุติธรรมจะหลีกเลี่ยงข้อถกเถียงเรื่องเกียรติคุณความดี และธรรมชาติของชีวิตที่ดี

ประเด็นที่ (2) เป้าประสงค์การรวมกลุ่มสังคมมิใช่เพื่อพิทักษ์หรือป้องกันความยุติธรรม แต่เป้าหมายของการรวมกลุ่มคือการมีชีวิตที่ดี สถาบันทางสังคมคือเครื่องมือสู่จุดหมายนี้ คนที่อุทิศตัวรวมกลุ่มต้องยกให้เป็นพลเมืองที่ยอดเยี่ยมที่สุดเพราะเขาเห็นประโยชน์ของสาธารณะ อริสโตเติล ได้ชี้ให้เห็นว่าความดีของมนุษย์เหมือนการทำอาหารต้องทำบ่อยๆให้รู้และเข้าใจจนเกิดความชำนาญเป็นการปลูกฝังในส่วนที่เรียกว่าศีลธรรมไม่ใช่เรื่องการท่องจำ ส่วนการตัดสินใจทางศีลธรรมเรียกปัญญาปฏิบัติ (practical wisdom) เป็นศักยภาพที่แท้จริงที่จะลงมือกระทำความดีซึ่งผ่านการไตร่ตรองโดยเหตุผลแล้ว เขาเชื่อว่าคนที่เห็นต่างกันแต่ก็มีมุมมองหนึ่งให้เห็นเหมือนกันคือการมีเสรีภาพของบุคคล

ประเด็นที่ (3) เป้าประสงค์การเมืองคือชีวิตที่ดีอริสโตเติล มองว่าการเมืองเท่านั้นที่ทำให้เราเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพราะเราถูกสร้างมาอย่างเข้มข้น ธรรมชาติไม่สร้างอะไรที่ไร้ความหมาย การเมืองเท่านั้นที่หรือกันเกี่ยวกับความยุติธรรมและลักษณะชีวิตที่ดี ปัจจุบันบุคคล ครอบครัว เผ่าพันธุ์แม้มีมาก่อนเมืองแต่เราจะบรรลุธรรมชาติเราได้อย่างไร ชีวิตที่มีศีลธรรมนั้นพุ่งเป้าไปที่ความสุข เรื่องความเจ็บปวดกับความเพลิดเพลินตามแนวคิดของอริสโตเติล ว่าต้องปรับให้เท่ากันเหมือนกับศีลธรรมที่ต้องใช้ในบ้าน ชั้นเรียนปรัชญา อ่านหนังสือศีลธรรมเอง จะประยุกต์ใช้ตามความจำเป็นไม่ได้ มันเกิดจากอุปนิสัยเรียนรู้ด้วยการกระทำทุกอย่างฝึกจนเป็นความชำนาญ อุปนิสัยเป็นก้าวแรกของการเรียนศีลธรรมที่จะไปด้วยดีและช่วยให้ทำแต่ความดี ความดีทางศีลธรรมจึงเป็นอุปนิสัยทั้งหมด

บทที่ 9 เราเป็นหนี้บุญคุณกับเรื่องอะไร

ความย้อนแย้งเรื่องความจงรักภักดี ในบทนี้เริ่มจากคำกล่าวขอโทษ จากการกระทำที่อยู่ที่ยุติธรรม เช่นเรื่องการบังคับให้หญิงและเด็กชาวเกาหลีรับใช้การเป็นทาสเช็กซีให้ทหารญี่ปุ่นสมัยสงครามซึ่งเป็นเรื่องที่มีการต่อต้านทั้งคำกล่าวขอโทษและค่าชดเชย มันเหมือนกับการขอโทษแทนสำหรับการกระทำที่ปู่ของปู่ของปู่ของคุณเป็นคนทำแล้วคนรุ่นปัจจุบันสามารถรับผิดชอบทางศีลธรรมต่อบาปของบรรพบุรุษ เพราะค่าอย่างนี้ใช้เฉพาะหน้าไม่ใช่การกระทำของคนอื่นยอมรับผิดชอบจำกัดเฉพาะสิ่งที่ฉันกระทำ เราไม่มีภาระทางศีลธรรมใดๆ ต่อความผิดบรรพบุรุษ

ประเด็นอิสระ เสรี ที่ จอห์น ล็อค เขากล่าวว่ามนุษย์มีเสรีเท่าเทียมกันและเป็นอิสระโดยธรรมชาติไม่มีใครพรากภาวะนี้ไปได้และอยู่ภายใต้อำนาจทางการเมืองของคนอื่นโดยปราศจากความยินยอมของตนเอง ส่วน อิมมานูเอล คานท์ การมีอิสระคือการมีอิสระ การเป็นอิสระคือการถูกกำกับโดยกฎที่ตั้งให้กับตนเอง การถอยห่างจากสิ่งยึดต่างๆอย่างบริสุทธิ์ใจ เป็นคนแบบที่เราเป็นอย่างอิสระ

บทที่ 10 เป้าหมายการเมือง

กล่าวถึงการเมืองมิใช่แค่เพียงการเอื้อเฟื้อเพียงด้านการค้า หรือการปกป้องชายแดน แต่อยู่ที่การปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีและสร้างพลเมืองที่ดี ข้อถกเถียงเรื่องความยุติธรรมจึงหนีไม่พ้นการเมืองชีวิตที่ดี แต่ถ้ายังเป็นข้อถกเถียงในแนวทฤษฎีหรือประโยชน์ทางโลก ก็ล้วนขัดแย้งกับเสรีภาพตั้งนั้นความยุติธรรมควรวางตัวเป็นกลางระหว่างวิสัยทัศน์เรื่องชีวิตที่ดีที่แตกต่างกัน มิใช่ตั้งเรื่องสิทธิ

3. บทวิจารณ์

จากหนังสือเรื่องความยุติธรรม ผลการศึกษาจากเนื้อหา ผู้วิจารณ์ได้นำประเด็นหลักและสรุปได้ 2 ประเด็นคือ 1) รูปแบบการนำเสนอ และ 2) การนำเสนอประเด็นปัญหาในหนังสือ “Justice”

ข้อที่ 1) รูปแบบการนำเสนอ เริ่มจากคำนำที่ผู้แปลได้แสดงความเห็นส่วนตัวจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยช่วงที่มีการยึดอำนาจของกลุ่มที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งซึ่งผู้แปลมีแรงบันดาลใจปรารถนาให้สังคมมีความถูกต้องในระบบการเมืองที่ควรสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้วิจารณ์ มองว่าการนำผลงานแปลมาสะท้อนถึงความยุติธรรมส่วนหนึ่งเกิดประโยชน์ทางด้านการนำมาใช้ แต่เรื่องความคิดของบุคคลคงตัดสินใจไม่ได้เพราะลักษณะของการเมืองเป็นเรื่องกระบวนการสถานการณ์ที่แปรไปตามระบบ การนำเสนอจะเป็นลักษณะการเลือกตัดสินใจที่มีหลักทฤษฎีของนักปรัชญารองรับ ส่วนรูปแบบเนื้อหาที่นำเสนอมีประเด็นปัญหาที่ต้องอ่านและพิจารณาอย่างรอบคอบมากมายนั่นจะหลงประเด็นเพราะเนื้อหามีมากสลับกับตัวอย่างหนึ่งสามารถนำมาตัดสินใจตัดสินกับเหตุการณ์หนึ่งได้

ผู้วิจารณ์เห็นว่าแม้การนำเสนอจะซับซ้อน แต่ความยากของการตัดสินใจเรื่องความยุติธรรมก็ยังสามารถเรียงลำดับได้ มีการจัดรูปแบบเนื้อหาสรุปจากยากไปง่าย ถือเป็นลักษณะที่เด่นของหนังสือ

การพยายามยกตัวอย่าง ข้อมูลและหาวิธีการที่ได้ส่องให้เห็นภาพของเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งมีการถกเถียงสลับแนวคิดไปมา ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากกับผู้อ่านอาจเข้าใจยากนอกจากผู้ที่มีความสนใจจริงในเรื่องของเนื้อหาที่มีการนำเสนอถูกแบ่งเป็นบทๆ แต่เนื้อหาต้องตรึงตรอง ส่วนการตัดสินใจถ้าไม่มีพื้นฐานจากแนวคิดนักปรัชญาสำนักต่างๆอาจยากต่อความเข้าใจ

อย่างไรก็ตามการนำเสนอก็สร้างเป็นแนวคิดเพื่อหาข้อสรุปเรื่องความยุติธรรมไม่ว่าการนำเสนอแบบอรรถประโยชน์นิยม ก็กับการเคารพในสิทธิของบุคคล ผู้วิจารณ์เห็นว่าการนำเสนอยังเป็นวิธีการที่ไม่ได้คำนึงเรื่องความยุติธรรมหลักทางศีลธรรม จริยธรรมยังเป็นการทิ้งเรื่องราวไว้ เมื่ออ่านก็จะพบกับเรื่องราวย่นให้ตัดสินใจอีกแบบซึ่งการตัดสินใจอาจสร้างความขัดแย้ง เมื่อถึงบทต่อมาก็ย้อนมาพูดเรื่องเดิมจึงต้องระวังเรื่องเนื้อหาบอก การสรุปแนวคิดจากเนื้อหาให้ความหมายความยุติธรรมในหนังสือนี้มีวิธีการนำเสนอที่แยกความหมายของความยุติธรรมต่างกัน

ประเด็นที่ 1 ความยุติธรรมหมายถึงการสร้างประโยชน์หรือสวัสดิการสูงสุด เป็นวิธีการนำเสนอให้เห็นถึงการควบคุมเสรีภาพที่ยากจะตัดสินใจเรื่องความยุติธรรมต้องขึ้นกับจิตสำนึกด้วย ความสุขกับคน

จำนวนมากก็เช่นกันผู้วิจารณ์มีทัศนะว่า ไมเคิล แชนเดิล พยายามชี้ประเด็นการตัดสินใจในหลักการที่เป็นสากลแต่บุคคลอาจต้องมองข้ามบางส่วนไป ซึ่งผิดหลักการทางด้านศีลธรรม เราจะมั่นใจได้อย่างไรว่าวิธีการถูกต้องหรือไม่ เพราะจำนวนยังสร้างปัญหาและมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่จริง ถ้าวิธีการผิดก็ถือว่าเป็นความอยุติธรรม สิ่งนี้เองที่ขยายตัวจนกลายเป็นสงครามกลางเมือง

การนำเสนอช่วงแรกเสนอแบบการละเมิดสิทธิ การไม่คำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่คำนึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ลดทอนความสำคัญของชีวิต ซึ่งในเนื้อหาไม่ต้องการให้เกิดการละเมิดสิทธิ และในส่วนตัวเนื้อหาต่อมานั้น เป็นการนำเสนอแนวคิดของ จอห์น สจ๊วต มิล เป็นแนวคิดเพื่อแก้ไขหลักประโยชน์นิยม มีการนำเสนอใหม่โดยชี้ให้เห็นว่าลัทธิอรรถประโยชน์ปลุกให้มนุษย์มีหลักการที่ไม่แข็งกระด้าง นั้นหมายความว่าข้อเสนอใหม่นี้นำเอาความเชื่อมโยงประโยชน์สุขที่เป็นสากลมาเป็นการตัดสินใจยุติธรรมนี้เป็นสิ่งที่จะเชื่อมโยงร่วมกันของสังคม

ถ้าเทียบกับแนวคิดของ เจเรมี เบธเทม ที่นำเสนอแรกๆ คือกลุ่มประโยชน์นิยมเป็นการสร้างความสุขตามอารมณ์ ซึ่งขาดหลักการที่สำคัญคือมองที่ตนเองมีความสุขมีความเพลิดเพลิน สิ่งนี้วิธีนำเสนอต้องการชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจในยังขาดความรอบครอบด้านศีลธรรม ไมเคิล ต้องการนำเสนอแนวคิดที่สร้างความยุติธรรมด้วยหลักการที่เป็นสากลและนำไปสู่ความสุขของคนจำนวนมาก ซึ่งการนำเสนอวิธีการใหม่ของ จอห์น สจ๊วต มิล ก็ทำให้มนุษย์หันมาสร้างอิสรภาพ โดยเสนอให้เห็นความจริงว่าสิทธิของมนุษย์นั้นมีสิทธิกระทำอะไรก็ได้ トラบเท่าที่ไม่ทำร้ายผู้อื่น

ประเด็นที่ 2 ได้มีการนำเสนอความหมายความยุติธรรมในเรื่องของการเคารพในเสรีภาพการเคารพในการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งถือว่าเป็นการเอื้อต่อความปลอดภัยของกันและกันในหนังสือที่ ไมเคิล มุงเสนอให้เห็นเกี่ยวกับเสรีภาพของบุคคลว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความเป็นอิสระในการกระทำสิ่งใดก็ได้ ไม่ชี้ว่าเรื่องคุณค่าชีวิตมุงให้เห็นคุณค่าภายนอก ในเนื้อหาส่วนนี้มุงถึงสิทธิในการเลือกความยุติธรรมโดยชี้ให้เห็นว่าความอยากที่ครอบงำมนุษย์ไว้เสมอทำให้มนุษย์ขาดเสรีภาพที่แท้จริง อารมณ์ที่ซึกพาเป็นความโลภที่ก่อปัญหาในการดำรงชีวิต จากตัวอย่างที่ ไมเคิล ได้ยกเรื่องการเกณฑ์ทหาร กับการจ้างคนเป็นทหาร

ผู้วิจารณ์เห็นว่าหนังสือเล่มนี้ต้องการให้บุคคลเข้าใจว่าชีวิตเป็นสิ่งที่มีความมากกว่าสิ่งอื่น ถ้ารู้คุณค่าก็จะไม่ยอมรับจ้างเพราะความปลอดภัยในชีวิตของผู้ถูกจ้างมีความเสี่ยงต่อชีวิตอย่างยิ่ง และด้วยเหตุว่าสภาพความจริงมนุษย์มักไม่เห็นคุณค่าชีวิตของบุคคลอย่างเท่าเทียมทั้งสองฝ่ายมีเป้าหมายต่างกัน คนหนึ่งต้องการเงินเพื่อการดำรงชีวิต แต่ผู้จ้างเป็นผู้มั่งมีเป้าหมายหลายประการ แต่ที่สำคัญเขาเห็นคุณค่าชีวิตเขาเองเป็นลักษณะที่เป็นความเห็นแก่ตัว เมื่อคนหนึ่งไม่เห็นค่าที่แท้จริงของชีวิตยอมรับจ้าง ส่วนผู้เห็นความสำคัญชีวิตตน แต่ขาดหลักการทำหน้าที่ตนตามที่สังคมมอบหมาย เรื่องหน้าที่และหลักการทางศีลธรรมซึ่ง ค้านท์ ได้ตั้งเป็นเหตุผลอย่างรอบครอบที่อยู่ในรูปของกฎคำสั่งแบบเด็ดขาด ซึ่งเป็นวิธีการตัดสินใจให้เกิดความยุติธรรม

ประเด็นที่ 3 ความยุติธรรมกับคุณธรรม ในเนื้อหาส่วนนี้ ไมเคิล ต้องการชี้เหตุผลว่าด้วยความดีการนำหลักอรรถประโยชน์ เพื่อสร้างความยุติธรรมและสิทธิเป็นเรื่องของการคิดคำนวณ ไม่ใช่

เรื่องของหลักการ เขาพยายามบอกถึงพฤติกรรมของคนในสังคมที่ไม่คำนึงถึงความเจ็บปวดของบุคคลอื่น เพราะความไม่มีกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นความอยุติธรรมต่อผู้อ่อนแอ แม้การอธิบายของหนังสือยังซับซ้อนในช่วงหนึ่งแต่ ไมเคิล ซีให้เห็นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นว่าควรแก้ที่เหตุในส่วนนี้ทำให้เห็นว่ามนุษย์จะตัดสินใจโดยการโยนความผิดให้กับบุคคลที่ตายแล้ว คุณธรรมขาดหายไปกลายเป็นการเอาใจเอาเปรียบต่อกันเป็นผลให้คุณค่าแปรไป ความดีงามของมนุษย์ไม่มีสิ่งใดมาเป็นมาตรวัดคุณค่าชีวิต ในเนื้อซีให้เห็นว่าสังคมไม่คำนึงถึงความแตกต่างเชิงคุณภาพระหว่างความดีเหล่านี้ ผู้วิจารณ์ มองว่าการนำเสนองานที่ ไมเคิล เสนอคือเขามองว่าความยุติธรรมไม่อาจเกิดขึ้นได้เพียงจากการสร้างอรรถประโยชน์สูงสุดหรือการรับประกันว่าทุกคนมีเสรีภาพในการตัดสินใจ การสร้างสังคมที่ยุติธรรมแปลว่า เราต้องใช้เหตุผลร่วมกันและรวมถึงการมีชีวิตที่ดี การสร้างวัฒนธรรมสาธารณะผู้วิจารณ์เห็นว่าความยุติธรรมจะต้องมีใช้เพื่อคนใดคนหนึ่งเท่านั้นแต่ต้องสำหรับทุกคน

ข้อที่ 2) การนำเสนอประเด็นปัญหาในหนังสือ “Justice” What’s the right thing to do? หนังสือเล่มนี้มีจุดเด่นตรงที่ต้องการจะถามหาว่าความถูกต้องของสังคมควรต้องเป็นอย่างไรจึงได้มีการยกตัวอย่างเพื่อสะท้อนความจริงที่เกิดขึ้น และในแต่ละบทก็มีหนังสืออ้างอิงทำให้เป็นหนังสือที่น่าสนใจแม้มีความลึกลับบ้างเพราะการนำเสนอซับซ้อนที่สำคัญได้คิดตลอดเวลาในแต่ละประเด็นมีการตั้งคำถามซึ่งมีการวิเคราะห์ที่ก้อยู่บนพื้นฐานของสำนักต่างๆในอดีตและสำนักคิดร่วมสมัยพร้อมกันนั้น ไมเคิล ก็ได้ตั้งคำถามบนพื้นฐานของศีลธรรมจริยธรรมซึ่งผู้วิจารณ์ก็เห็นด้วยกับเป้าหมายหลักที่มุ่งให้ผู้อ่านสร้างความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับตนเองในส่วนที่ 2 นี้ได้แยกเป็น 3 ประเด็นดังนี้คือ

ประเด็นที่ 1 ผู้วิจารณ์มีทัศนะว่าการนำประเด็นปัญหาแนวคิดกลุ่ม อรรถประโยชน์ (utilitarianism) หรือนักคิดอิสระนิยม (Libertarian) ที่ ไมเคิล ยังมองว่ายังมีความขัดแย้งกับหลักศีลธรรมเรื่องของฐานะความมั่งมียอมมาจากความดีความชยันอดทน บุคคลต่างผู้ต่อสิ่งที่เป็นอุปสรรคนานับการจนเกิดมีฐานะซึ่งเป็นสิทธิของบุคคลเขาควรได้รับและครอบครองใครจะละเมิดไม่ได้ ถ้านำมาเป็นข้อบังคับออกเป็นกฎหมาย ถือว่าเป็นการกดขี่ละเมิดในเรื่องความดีของบุคคล ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็เคยมีเกิดขึ้นในสังคมซึ่งถือเป็นการเอาเปรียบอย่างขาดความเป็นธรรม ถ้ามีการออกมาเป็นกฎหมายลักษณะนี้ยิ่งสร้างความล้มเหลวต่อสังคมประเทศชาติ

อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวแม้เคยเกิดขึ้นจริงก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมขาดการพัฒนาคนรวยทำงานน้อยลง ขาดนักพัฒนาที่มีความฉลาดว่องไวซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง ลักษณะการเช่นนี้มักเกิดกับประเทศที่กำลังพัฒนา การขาดความเข้าใจในหลักของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การมองข้ามสิ่งที่ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมประเทศชาตินั่นคือไม่ก้าวหน้าของชาตินั้นเอง “ปัญหาหาระหว่างคนในรัฐนั้นรัฐต้องดูแลไม่ใช่ให้ตัดสินใจเอง” แต่ปัญหาที่บุคคลเกิดกับรัฐถือเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาเพราะอาจเป็นความผิดพลาดของผู้ใช้อำนาจรัฐไม่ใช่ที่รัฐ

แม้ว่าหน้าที่ของคนในชาติในสังคมนั้นต้องมีการช่วยเหลือในส่วนที่เรียกว่าภาษี ถือเป็นหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคมในส่วนที่เรียกว่าภาษีนี้นับเป็นส่วนที่จะต้องส่งผลต่อ

การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่เราทราบกันในปัจจุบันก็คือคนรวยก็มักจะหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษีให้กับรัฐซึ่งผู้วิจารณ์เห็นว่ามนุษย์มักฉกฉวยโอกาสเสมอซึ่งเป็นผลต่อประเทศ

ประเด็นที่ 2. การตัดสินใจยุติธรรมด้วยหลักสิทธิกับหลักการของสัญญา ผู้วิจารณ์เห็นว่าบางตัวอย่างเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม ที่เกิดจากปัญหาความต้องการที่ตั้งอยู่บนฐานความขัดแย้งเพราะฐานคือความต้องการของทั้งสองฝ่ายแต่ก็เห็นด้วยกับข้อถกเถียงและการตัดสินใจของศาล เช่น กรณีการ “รับจ้างอุ้มบุญ” เพราะคนเรามีสิทธิที่ใครแย่งไม่ได้ การตอบตกลงของผู้จ้าง โน้มน้าวบนพื้นฐานของความต้องการที่ไม่จำเป็น ส่วนผู้รับจ้างถูกโน้มน้าวความต้องการที่จำเป็นเพื่อปากท้องจากความยากจน

สิทธิมนุษยชนและศีลธรรมจริยธรรมนอกจากนั้นจะเห็นจากเนื้อหาที่บ่งบอกว่า การคิดบนพื้นฐานที่อิสระ หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวที่นึกถึงแต่ประโยชน์อย่างเดียวก่อให้เกิดปัญหา สิ่งสำคัญคือหลักศีลธรรมและจริยธรรม การฝึกตั้งเจตนาด้วยความบริสุทธิ์ใจไม่หวังผลตอบแทนใดๆ แต่ทำบนพื้นฐานความดีต่อสาธารณะนับว่าเป็นคุณธรรมที่สูงส่ง

สรุป การตัดสินใจยุติธรรมด้วยหลักมโนธรรมเสรีภาพ และหลักกฎหมาย ผู้วิจารณ์เห็นว่าบทท้ายคือบทที่ 10 เป็นการนำหลักมโนธรรมตามสิทธิมนุษยชนที่ก่อประโยชน์ระยะยาว ที่กล่าวถึงการเมืองเป็นการปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีและสร้างพลเมืองที่ดี ข้อถกเถียงเรื่องความยุติธรรมก็คือการมีชีวิตที่ดี แต่ถ้ายังเป็นข้อถกเถียงในแนวทฤษฎีหรือประโยชน์ทางโลก ก็ล้วนขัดแย้งกับเสรีภาพดังนั้นความยุติธรรมควรวางตัวเป็นกลางระหว่างวิสัยทัศน์เรื่องชีวิตที่ดีที่แตกต่างกัน เพราะบุคคลมีหลักมโนธรรมที่แตกต่างกัน การสร้างชีวิตที่ดีแตกต่างดังคำที่กล่าวว่า “แข่งกันดี ดีบางคน แบ่งกันดี ดีทุกคน แย่งกันดี ไม่ดีสักคน” นี่คือนิสัยที่บุคคลควรนำมาใช้เพื่อสร้างสรรค์สังคมที่เปี่ยมด้วยหลักมโนธรรมที่สมบูรณ์

4. บทสรุปข้อเสนอแนะ

กล่าวโดยสรุปหนังสือเรื่องความยุติธรรม (Justice) เล่มนี้ ไมเคิล แชนเดิล ได้นำมาเผยแพร่เป็นความรู้ที่สังคมต้องตระหนักถึงความละเอียดในเรื่องความยุติธรรม ในหนังสือพยายามหามุมของความยุติธรรมในแต่ละเรื่องราวที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ แม้ในบางเรื่องที่เราเคยสัมผัสจริงในสังคมแต่การอธิบายที่ไม่เคลือบคลุม นำมาอธิบายด้วยหลักการคิด ไม่ว่าจะรูปแบบของอรรถประโยชน์ สิทธิหน้าที่ตามแนวตามทฤษฎีของ คานท์ และหลักการอริสโตเติล เสรินิยม ที่พยายามชี้ไปถึงการแก้ปัญหาแม้ไม่ได้ยึดที่หลักการทางศาสนาใดเลย แต่ท้ายสุดแล้วความยุติธรรมต้องมีคำตอบ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีกับสังคมที่มีมาแต่สมัยก่อนกรีกที่นักคิดก็มีหลักการเหตุผลที่นำมาสู่ความยุติธรรมได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจารณ์ได้แสดงความเห็นไว้ในส่วนของการวิจารณ์โดยเริ่มจากตัวเนื้อหา ว่ามีความหลากหลายซับซ้อนยากสำหรับผู้ที่จะไม่เข้ามาอ่านโดยไม่มีเป้าหมายซึ่งคงไม่มีดารานักร้องคนใดมานั่งอ่านหาความยุติธรรมในหนังสือนี้จะมีก็นักการเมือง นักกฎหมาย นักปรัชญา หรือผู้กำลังศึกษาปรัชญาเพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความคิดที่สลับซับซ้อนหลงประเด็นไปทำให้ต้องย้อนอ่านเพื่อทำความเข้าใจแต่ถึงแม้ยุ่งยากก็ขอเสนอไว้เนะที่นี้ว่าเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับนักคิดทุกท่าน

หนังสือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหลายอาชีพไม่ว่านักกฎหมาย ผู้ปกครอง นักการเมือง และที่สำคัญนักปรัชญาไม่ว่านิสิตนักศึกษาเพราะจะทำให้เกิดกระบวนการคิดวิธีการที่จะเข้าใจถึงแก่น และธรรมชาติโดยรวมที่รวมกันแล้วเกิดเป็นสังคมที่ต้องมีกิจกรรมต่างๆและสิ่งที่ตามมาของกิจกรรมคือ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ สิ่งเหล่านี้ที่นักคิดหรือผู้นำนั้นต่างจะสามารถช่วยให้เกิดความยุติธรรมได้ใน สังคมต่อไปได้

บรรณานุกรม

พระมหาอุทัย ญาณธโร. (2538). *พุทธวิธีแห่งสังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสาร

วิภาดา กิตติโกวิท. (2550). *สัญญาประชาคม*. กรุงเทพฯ: แชนด์ โปรดักชั่น สตูดิโอ

สฤณี อาชวานันทกุล, แปล. (2557). *ความยุติธรรม*. กรุงเทพฯ:โอเพนเวิลด์ส พับลิชชิง เฮ้าส์ จำกัด.

สมภาร พรหมทา. (2548). *พุทธปรัชญา มนุษย์ สังคม และปัญหาจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม